

Dagens namn

HÅKAN HAGWALL:

Holger Romander

Från den 1 april heter den nye rikspolis-
chefen som bekant Holger Romander. Vem
är det?

Ja, frågar man folk som kan tänkas veta
något om saken, får man nästan utan undan-
tag svaret: en typisk korrekt svensk ämbets-
man. Därtill kommer ofta en uppräknin-
g av de med rask fart passerade milstolparna i
hans karriär. Filosofie och juris kandidat.
Hovrättsfiskal, assessor, hovrättsråd (vid fyr-
tio år). Byråchef och ställföreträdande gene-
raldirektör i fängvårdsstyrelsen 1960–64.
Lagbyråchef i justitiedepartementet 1964.
Rättschef i justitiedepartementet ett år sena-
re. Ytterligare ett år senare Sveriges hittills
yngste riksåklagare. Och nu alltså rikspolis-
chef.

Nog blir man imponerad.

Det är ingen dålig jurist- och ämbetsman-
nabana som fört Holger Romander fram till
en av de svåraste och mest utsatta posterna i
samhället. Ändå kan man knappast säga att
den gjorde honom självklar som Carl Pers-
sons efterträdare. Det går väl inte att komma
ifrån att man på åtskilligt polishåll ställer sig
en smula avvaktande – om man uttrycker
saken så – inför utnämningen. Frågan är
nämligen: Vad vet Holger Romander om
polisens praktiska vardag? Att en polis skulle
bli rikspolischef, var väl kanske inte så
många som väntade sig, men trots sina 12 år
som riksåklagare är Romander enligt många
på fältet "ingen riktig åklagare" heller.

En riksåklagare befinner sig på ett plan
långt ovan den utredande och praktiskt
brottsbekämpande verkligheten: detta enligt
samma uppfattning. Vanliga åklagare där-
emot får så att säga lära sig polisfakta bak-

länges. Som förundersökningsledare och
åklagare i tingsrätter och hovrätter tvingas
de sätta sig in i hur det dagliga arbetet går
till och under vilka villkor det bedrivs.

Det har sagts om Holger Romander som
riksåklagare att han mera varit kanslihusets
man än åklagarnas. Det är nu en sanning
(om ens det) med stor modifikation. Andra
säger att han tvärtom alltid ställt upp lojalt
för åklagarkåren. Vilket i och för sig inte
hindrar att han kunnat ingripa, när enskilda
åklagare skött sina ärenden på ett sätt han
inte gillat. Men han har förstått att sköta det
smidigt.

För ett antal år sedan drevs en länsåkla-
gare in i en fullkomligt omöjlig situation i en
uppmärksammas mordrättegång. Det stod
klart för de flesta att allt utom ett frikän-
nande var otänkbart. Men åklagaren fram-
hårdade, förföljd av allsköns massmediala
glåpord. Romanders ingripande var ett litet
mästerverk av diplomatisk finess. Plötsligt
var en ny åklagare installerad i målet och
lade efter ett par dagars funderande ner
åtalet. Alla parter drog sig ur med prestigen
i behåll.

Man har också sett prov på att Romander
kunnat ta sig ganska bestämd ton gentemot
överheten. När riksbanken satte sig före att
få kameramiljonären Hasselblad fälld för va-
lutabrott, kom ärendet efter ett tag under
riksåklagarens prövning. Hans beslut – att
åtal icke skulle väckas – innehöll vad som
närmast skulle kunna betecknas som en pro-
pedeutisk föreläsning i allmän rättslära för
hökarna på riksbanken. Man kunde inte,
hävdade RÅ, åtala folk efter vad Riksbanken
tänkt skulle gälla. I rättssamhället får man

artigt hålla sig till vad som *skrivits*. Eller kort sagt: där ingen lag finnes, finnes heller inga brott.

Var Romander står politiskt är det ingen som kan ge riktigt ordentliga besked om. Han är inte och har aldrig varit politiskt engagerad, säger hans fru. Han är medlem i föreningen "socialdemokratiska jurister" hävdar Dagens Nyheter. I vart fall kan ingen påstå att den borgerliga regeringen gjort en av sina egna till rikspolischef.

De ville väl ha en jurist, var Romanders kanske något överrumplade förklaring, när han intervjuades efter att i Italien ha tagit emot meddelandet om utnämningen. Det var ju lite slarvigt sagt, vilket han insåg efter en sekund och tillade "Det är klart, Carl Persson är ju också jurist förstås."

Romander uppgavs annars vara en mästare på att tiga effektivt. Många journalister har lärt sig, att om Romander säger att han inte har några kommentarer, så betyder det att han inte kommer att säga något, det är lika bra att ge upp från början. Hans chef i fängvårdsstyrelsen, Torsten Eriksson, har i

sina memoarer berättat om Romanders skräckinjagande tystnad. En äldre uppsyningsman, som suttit i förhör hos Romander angående ett tjänstefel, berättade för Torsten Eriksson att det varit ohyggligt.

– Jag hade tänkt neka, men han bara satt där och tittade på mig utan att säga ett ord, så jag fick lov att erkänna.

Romander ställer hårda krav på sina medarbetare också. En kvinnlig jurist, som ånyo misslyckats med att uppfylla Romanders krav på hur en perfekt skrivelse skall se ut, utbrast med det från början till slut rättade konceptet i hand:

– Kan jag aldrig lära mig skriva som du vill ha det?

– Nej.

Om Carl Persson har det sagts att han hade lättare att samarbeta med poliser än med kanslihuset. Många tror att det blir tvärtom med Romander. Poliser är praktiskt folk. Romander får väl visa om han också är det.

En sak är säker. Det kommer att råda lag och ordning på rikspolisstyrelsen.